

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyiltér-
és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos petitsor tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönböztetve minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

Sárosmegye indítványa.

Alig van törvényhatóság Magyarországon, melynek vezérférfiai nevezetesebb szerepet játszottak volna a múltban s nagyobb tevékenységet fejtettek volna ki a magyarosodás és a magyar hazafias eszmék terjesztése körül ma, mint Sárosmegye. Politikai s a lelkiismeret szabadságának küzdelmeiben mindenütt ott láttuk fiait az elsők között szóval és tettel működni a közös édesanya, a haza s a magyar faj érdekében.

Bár a múltban vezérszerepet vívó családok számát megapasztotta az idő s így sok család kénytelen volt lelépni a vezérszerep teréről, minek folytán ma már — midőn a nemzet a belső átalakulás korszakát éli — kevesebb névvel találkozunk, de azért sok tekintetben sok gyakorlati eszmének megteremtője, sőt végrehajtója még most a sárosmegyei gyűlésrem; mert nincs egyetlen megyegyűlés sem itt, melyen a belügyek elintézése mellett egyes általános, a haza minden fiát közelebbről érdeklő eszmék és indítványok ne merülnének föl.

Elég legyen a múltban a kivándorlás megakadályozása s a magyarosodás terjedése érdekében tett indítványokra s az ezek megvalósítására hozott áldozatokra hivatkozni.

Ez évi rendes megyebizottsági közgyűlését a múlt hó 29-ikén tartotta meg. — S hogy e megyegyűlés is méltó legyen elődeihez, egyhangulag elfogadta **Bánó József** indítványát, mely szerint tekintettel arra, hogy „miután Magyarország földmívelése főleg a gabona-félék termelésére van fektetve, ezeknél pedig egy harmadrésnyi árnyatlanság állott be, és beállt akkor, midőn hazánkban és a szomszéd államokban az aratás rossz volt; miután minden jel arra mutat, hogy a csökkenés az árakban még tetőpontját nem érte el; sőt tekintettel arra, hogy ennek más oka alig lehet, mint más országok és világreszekben tultermeles a gabona-félékben s ez esetben az árak ha-

nyatlása állandóvá is fog válni, ha pedig ez bekövetkezik, a magyar földmívelés és így a birtokos osztály és a magyar pénzügy a legsúlyosabb válságnak lesz kitéve, Sárosmegye közönsége hazafiai kötelességének ismeri: 1. Felterjesztést intézni a törvényhozáshoz, országos intézkedések megtételére. 2. Felhívni az ország összes törvényhatóságait, az indítvány elfogadására és hasonló lépések kezdeményezésére. 3. Felhívni a megyei országgyűlési képviselőknek különös figyelmét e tárgyra.“

Ez indítványhoz — úgy hisszük — bővebb magyarázat nem kell, mert benne nyíltan ki van mondva az, hogy mindaddig, míg hazánk tulnyomólag földmívelő ország leend s jövedelmei az ipar emelkedése által annyira fokozva nem lesznek, hogy ily eshetőségek által, mint a mostani is, a forgalom, különösen pedig a termelő közönség létele megrázkódtatásoknak kitéve ne lehessen: addig gondoskodni kell a törvényhozásnak oly utakról és módokról, melyek ezeket koronként elhárítják, s a földmivelők érdekeit, az állam iránt teljesítendő kötelezettségek érdekében, — megoltalmazzák.

Mi részünkről örömmel fogadjuk az indítványt s hisszük, hogy nemesak Gömörnek, de az ország összes törvényhatóságainak pártfogásával találkozand, s így csak azt sajnáljuk, hogy több megye őszi rendes közgyűlését már megtartotta, így sok helyen csak a tavaszi közgyűlésen vehető elő, holott itt „periculum est in mora.“

Cs.

A rimaszombati ref. egyház örömlünnepe.**III. Egyházkerületi közgyűlés.**

A múlt hó 22. és 23. napjait az egyházkerületi közgyűlés foglalta el, melyet délelőtt 9 órakor kenetteljes imával nyitott meg a püspök, mely után felolvastattott id. br. Vay Miklósnak levele, melyben tudatja, hogy körünkben, hol oly jól találta magát ezelőtt 19 évvel s hova oly igen vágyakozott, aggkora miatt nem jelenhet meg. Nevének említésénél hangos éljenzés-

Egy párisi felkelő.

Beszély.

(Folytatás.)

— De nem! — mondá magában — ez a félelem, ez a reszketés nem elég, minden gyáva reszketés a haláltól.

Ez ember más büntetést, több büntetést érdemel.

— Oh ha szíve gyökeréig hathatnék — gondolá — ha oly mérget önthetnék lelkébe, mely egy égő pokollá változtatná azt, hogy maga önként esdve kívánná mint szabadítót a halált.

A bankár felemelkedett, bizott e hallgatásban s kezdett remélni.

— Kapitány. — szólt eszedesen — ön szerette leányomat. Komolyan gondolkozva, be kell látnia, hogy nekem mint apának, erkölcsi kötelességem volt közbelépni. Személye ellen nem lehet kifogásom, becsültem, tiszteltem önt, mint nagy művészt, genialis festőt, belenyugodtam volna örömet, hogy vöm legyen, ha Adél ellent nem mond.

— Hazugság! — vágott szavába a festész, míg szemei szikráztak.

— Uram! én valót beszélek. Adél gyűlölte önt, gyűlölte annyira, hogy jelenlétében nevét említeni sem engedé. — ő szabadon, saját szíve sugallatát követve adta kezét D grófnak.

Jóllehet sok hosszú év folyt le azóta, mikor Adél könyvek közt vallá be, hogy szerelmét viszonzozza s rajta kívül soha más szeretni nem fog; festésznünk szívéből az igaz hü szerelmet ki nem törölhetnék az évek, szeretett, maig szerette e nőt, s egy pillanatig sem kételkedett, hogy Adél kényszerítve lett D. grófnévá lenni . . .

A bankár szavaira hirtelen elsápadt.

— Az lehetetlen, — kiálta fel, — ő hazugságra nem képes.

— Uram! — folytatá behízogó hangon a pénzember — nemde ön még mindig szereti leányomat. — Oh ha tudná, hogy itt vagyok bizonyosan eljönne értem s nem riadna vissza semmi áldozattól, hogy apját szabadná tesse. — Adél engedelmese, jó gyermek volt mindig, az ma is és oly szép, miut akkor volt.

A bankár a reá irányzott átható, szuró tekintet alatt zavarodva sötételte le szemeit.

— Ah! alávaló nyomorult! — tört ki dühösen a festész, mialatt foglyát galléron ragadta — ön tehát bankjegyként jät-

ben adott kifejezést a közgyűlés szeretett világi elnöke iránti haláljának és tiszteletének.

Majd a mult gyűlés által identalt tárgyak vétettek tárgyalás alá s intéztettek el. Meghallgattuk a sárospataki főiskola anyagi és szellemi állásáról szóló hivatalos jelentést, míg az utóbbiak öröndetes tudomásul vétettek, addig az elsőnél a „György-tarló“ bérleti ügye idézett elő némi vitát, melynek bérleje tekintélyes összeggel van hátralékban, minek egyrészlől oka az, hogy termése lefoglaltatván a bérösszeg s egyéb követelések fejeben, azt nem értékesíthette. A közgyűlés ez ügyet áttette az igazgató tanáshoz azon utasítással, hogy ez tekintettel a körülményekre, éber figyelemmel kísérje a termények elárúsítását s felelősség mellett örökölje a felett, hogy az ezekért bejött pénz a bérlet hátralékának törlesztésére fordíttassék. Az iskola ügyeinek elintézése után az egyes egyházmegyék esperesei terjesztették be hivatalos jelentéseiket, s a felterjesztett ügyek nyertek elintéztést, melyekről — minthogy lapunk szűk keretét felülmúlják, — nem emlékezhetünk meg részletesen.

Ezuttal hirdettetett ki az egyházak által az egyházkerületi jegyzőre beadott szavazatok eredménye, megválasztott 322 szavazattal Mitrovics Gyula, a sárospataki akadémia jeles tanára, ki — valamint az újonnan elválasztott egyházkerületi tanácsbíró, dr. Lengyel Endre is, — a hivatalos esküt letették. Lévy József, a másik tanácsbíró nem volt jelen. A számvevőségek tagjává lettek Ragályi György elnökle alatt: ifj. Losonezy Károly, Lévy József, ifj. br. Vay Béla, Tóth Dániel, Bornemisza József, Debreczeni Gábor és Balogh Béla; az igazgató tanács tagjává lett: Juhász Mihály; a sárospataki főiskola zenetanárává Beke Antal választott meg.

A protestans püspökök a főrendi házban.

E közgyűlés egy olyan általános érdekű ügyben is nyilatkozott, mely ha még nincsen is hivatalos alakban napi rendben, méltó arra, hogy a közfigyelmet minden irányban felkeltve, beható tárgyalások alapja legyen. Ugy véljük, a közönségnek, s különösen olvasóinknak teszünk jó szolgálatot, midőn az e tárgyan felmerült, s különböző álláspontokra helyezkedett vélemények küzdelmét, kivonatossan ugyan, de lehető hűen körvonalozzuk.

Fejes István, s.a.-újhegyi ev. prot. lelkész, egy kitünő szónok előkelő modorában, mélyen átgondolt, s őszinte lelkesedéssel elmondott beszéde után azon indítványt terjesztette elő, hogy:

szük leányával, áruba bocsátja, mint börzepapírt. El innen! ily ember nem érdemes egy golyóra.

Ezt mondva kitzatá az ajtón.

Nem sokkal e jelenet után már az utczán volt Móriéz.

Egyszerre szembe talála magával Vallés.

A nagy hős, a dühös kommunista sápadt volt mint a fal.

— Végünk van — rebegé — a játszmát elvesztettük, néhány perez még s Páris a Versaillesiek kezében lesz.

— Legyen, akkor meghalunk bátran, mint katonákhoz illik,

— válaszolt tompán a festész.

— Mit?! e söpredékért? — kérdé gunyosan Vallés.

Móriéz szánó mosolyal nézte végig barátján.

— Igen e söpredékért, melynek egyik vezére magad vagy.

Vallés kézen fogta barátját.

— Szót se többet. — Ne gondold, hogy rosszabb vol-

nék nálatok, csak észélyesebb. — Ez éhező, ordító tömegért

dobni oda egy életet, ez édes barátom ostobaság. Nemes ez-

lok, magasztos eszmékért igen, de nem a társadalom salakjairt.

Móriéz undorral fordult el.

4-ik rész: A regény vége.

Utolsó összejövetelüket tarták a kommune vezérei.

Utolszor jöttek össze a szokott helyen.

Az öreg Delescluze beszélt röviden, szenvedélytől izgatott hangon. — Társai némán, szótlanul hallgatták.

Erezték, tudták mindnyáján, hogy a komédia utolsó jele-

nete is le van játszva; éreztek, tudták, hogy egy végső nagy

katasztrópha, egy megdöbbentő tragikum előtt állanak.

Csak Rigault, a vérszomjas petroleur nem veszté el vak-

merőségét, csak ő maradt a régi dühögő foradalmár.

— Fel kell gyujtani a várost! — kiálta menyörgő hangon,

el pillauatban lépett be a festész, hallotta Rigault szavait,

bátran, merészen tekintett szét a kommunistákon.

— Hát gyujtogatok, rablogyilkosok vagyunk-e mi?! —

kérdé szenvedélyesen — hát önmagunk temessük-e romok alá

magunkat? Gyujtogatni, rombolni szeretnétek? Ti Francia-

ország Herostratján.

— Halál az árulóra! vágott bele Delescluze.

Rigault megragata a festész.

— Megsemmisíthetnelek, — szólt a derék emberbarát —

meg; daczára a közöttünk fennálló baráti viszonynak, de tá-

vozni hagylak. — Azouban ha szíved dobog még a veszendő

T Á R C Z A.

1849. október 6.

Szomorú emlékü nap!

Tizenhárom hős e napon lépett a magyar Golgothára, hogy halálával áldozzon a szabadság ügyének — — — Aradon. Bitón kellett utolsót lehelniök — — — szükségtelenül, mert élhetnének ma is.

Keserü elégtétel, hogy az események nekik adtak igazat. Épen azért nem tudjuk feledni s ne is feledjük e napot.

És — — — miért is kellene felednünk? hisz nemzetünk megbocsátott a bakóknak; ma már nevökre is kevesen emlékeznek; de vértanúink nevét a történelem lapjairól letörölni nem lehet, s ök — — — békén nyugosznak.

De áldozatok sem volt gyümölestelen. A honszerem ama mérhetlen melege, mely lelküket a legnehezebb órában is megnyugtató, fejedelmi szíveket hódított e nemzet szent ügyének, melyért ök, a honfiak epedtek.

A „nértelen hősök“ e vezérei halhatatlanok lesznek, „míg magyar él, míg Buda áll.“

S minél messzebb távolodik tőlünk ama sötét nap, fejük körül annál fényesebb lesz a diaskoszoru, hogy bevilágítsa előttünk azon utat is, mely a hűtelen bajtársat Klagenfurtba vezette.

Valjon ennek büne meg lesz-e bocsátva?

Akad-e kéz, mely temetetlen sirja felé hantot emeljen?!

A történelem igazságosan fog itélni felte is.

Miének csak a szent kegyelet, hogy elvigyük emlékeztünk szerény virágait ama sírokra, melyek kiszenvedett hőseink hamvait takarják.

Miének csak a szent kötelesség megörizni azok emlékét, kik hazánkért s annak minden hű gyermekeiért élni, halni tudtak.

Vajha önfeláldozó példájuk mindnyájunkban követőkre találva.

Lebegjen fölöttünk áldott szellemük, hogy az új nemzeti ének szavai szerint:

„Legyen nagy e hon s koronás királya.“ **K. d. V.**

...mintán már a közelebb lefolyt országgyűlésen több és hivatalos oldalról is szóba hozott a főrendi ház átalakításának szüksége; —

...mintán ez ügyben már a hivatalos sajtó útján is közzé lett téve a kormány azaz szándéka, hogy a közelebb megnyitandó országgyűlésnek első szakában előterjesztendő a javaslatot, mely a főrendi ház átalakítását, s ebben a prot. püspökök és világi főgondnokok részvételi jogát törvényhozásilag keresztül vinni lesz hivatva, mondja ki az egyházkerület miszerint: tekintve, hogy püspökeinknek és egyházunk világi főgondnokainak a főrendi házba lehető bevitelére, mielőtt a vallásfelekezettek teljes jogegyenlősége gyakorlatilag is nem nyer kifejezést, egyházunk önálló belkormányzati jogának részben, vagy egészen megszüntetésére vezetne.

...tekintve, hogy egyházfőink apostoli, egyszerű, de fenséges hivatásával a politikai küzdelem nemcsak össze nem egyeztethető, de még azon veszély is állhatna elő, hogy a küzdelem megválasztásuk alkalmából, a vallásos élet tisztaságának rovására, az egyes egyházak kebelébe is bevitetnék.

...tekintve, hogy egyházfőink javadalmaztatása általában esélyesebb, mintsem azok a főrendi házban a katolikus püspökök által kifejtett fény mellett egyházunk méltóságának külsőleg is nyomatékokat adni képesek lennének, s így annak szükségé állna elő, hogy e részben a kormány által segélyeztesse nek, minek véres következményei kiszámíthatatlanok;

...tekintve, hogy a főrendi házba hivatandó prot. egyházfők száma akár csak némelyek, akár valamennyien kinevezetnek avagy egyházkerületeink által választatnának, az ellentétes érdekek képviselőivel szemben még a legjobb esetben is oly csekély lenne, hogy azzal egyházi érdekeinket meg nem védhetnék, egyházkerületünk a főrendi házban lehető képviseltetését püspökeink és főgondnokokunk által nem kívánja, s ahhoz akaratával nem járulhat.

Szinyei Gerzson elismeri ugyan a felvetett kérdés fontosságát, s nem vonja kétségbe, hogy egyházunk önkormányzati szervezetére nézve, egyházfőinknek a főrendi házba lehető bevitelére komoly veszélyek magvát hordaná magában, de mivel e veszélyek még most határozott alakban fenn nem forognak, ellenindítványt terjeszt elő, mely szerint határozatilag jelentse ki az egyházkerület, hogy

a főrendiház átalakításának kérdésével kapcsolatban Fejes István által tett indítványt, mivel az indokolásban jelzett veszélyek határozott alakban jelen nincsenek, el nem fogadja, sőt azt jegyzőkönyvébe sem véve, a napirendről leveszi.

Csider Károly úgy van meggyőződve, hogy az előbbi indítvány ez idő szerint s e helyen nem tárgyalható már csak azért, mert ez minden egyházkerület, minden egyház-egyház, sőt minden egyes egyházközösség legsajátabb belügyére vonatkozik, most és e helyen következményeiben tényleg döntővé lehet megállapodással azok elhatározását befolyásolni sem célszerű, sem méltányos nem lenne. Egyébiránt nem teszi magáévá azok nézetét sem, kik a protestáns egyház fejének a főrendi házba lehető meghívását egyáltalában vésszesnek tartják egyházi alkotmányunkra nézve. Attól függ, minő alapon lesz a főrendiház átalakítása általában, milyen szempontok vezetendők a törvényhozást különösen egyházfőinknek állásával szemben, és miként volna ezen sok tekintetben új viszonyba egyházunknak az állammal egyházi alkotmányunk keretében beilleszthető. S éppen ezért, tekintve, hogy egy erkölcsi testületnek, közgyűlésnek kifejezett elhatározása messze kiható nyomatékkal bír, nem tartja helyesnek, hogy ugy ezen, mint a többi testvér- és rokonegyházkerület, már eleve és szükség nélkül megkötött helyzetben várja be az eseményeket. Nem tartja különben az egyházkerület méltóságával, fontos teendővel összeegyeztethetőnek azt sem, hogy hírlapok nem mindig megbízható forrásokból merített közleményei, avagy egyes, habár kormányon ülő, egyének többé-kevésbé elzártságos kijelentései alapján meggyőződésének, követendő elhatározásának ünnepélyes alakban adjon kifejezést akkor, midőn e részbeni tanácskozása tárgyának alig van alakja, annál kevésbé jelezhető veszély, melyről az ilyen minden esetre, s minden irányban megvitatandó kérdésnek napi-

rendről levételével járna. Ez okból az ellenindítvány második részét fogadja el azon indokolással, hogy az egyházkerület nem látja szükségét annak, hogy ez ügygyel már most tüzetesen foglalkozzon.

Zombory Gedő sem egyik sem másik indítványhoz nem járulhat. Azon korban élünk, melyben a vallásfelekezettek jogegyenlősége nem csak elvileg van kimondva, de — legalább erkölcsileg a gyakorlati életben is érvényesülni kezd. Hogy pedig e jogegyenlőség minden társadalmi viszonyok között érvényesüljön, az csak idő kérdése, s ez éppen egyik megáldhatatlan érvül szolgál neki arra, hogy intézményeinket a haladó kor színvonalán látni óhajtsa. Nem látja tehát be, miért kellene egyházfőinknek olyan térről távol maradni, miért kellene olyan jogok élvezetétől tartózkodni, a melyek és a melyek által erkölcsi tekintélyük, s tudományos képzettségük súlyával a közélet, a kormányzat, a törvényhozás jelentékeny tényezőivé lehetnek éppen úgy, mint a katolikus püspökök és némely apáturak. Nem állítja, miszerint protestáns püspökeink apostoli hivatásával könnyen kibékíthetők lennének a politikai élet gyakorlati ellentétes érdekeiért küzdő hullámzásai, s e szempontból nem is tartja helyesnek, hogy a pap, míg a szeretet, béke és vallás igéinek hirdetésére van hivatva, pártállásban politikai harcokba vegyüljön, de míg a katolikus egyház fejei hivatásuk és nagybirtokaik képviselőitében a főrendi házban tagjai maradnak, addig a vallás- és jog törvényben biztosított egyenlősége alapján megvárja sőt megköveteli, hogy oda egyházunk püspökei és annak világi főgondnokai szintén meghívassanak. De veszélyt sem lát ezen intézkedésben. A multak története kezeskezik arról, hogy püspökeink és világi főgondnokaink rendíthetetlen erélyvel és kitartással örököltek ott is egyházi önkormányzati jogaink felett minden körülmények között, s ha nem tennék, itt vannak az egyházkerületek számadására, felelősségre vonni a netán hűtlenséget, felemelni tiltakozó szavukat olyan törekvések ellen, melyek egyházi érdekeinket sértették. — Kijelenti tehát, hogy amennyiben a főrendi házban újalakítása alkalmából a teljes jogegyenlőség a protestáns egyház főnökeire is feltétlenül alkalmaztatnék e törekvést örömmel üdvözlendő s azokból mindkét indítványt egyszerűen mellőzteni kívánja.

Szentpétery Sámuel közvetítő indítványt ajánl, mert elismeri a kérdés nagy horderejét, mely beható tanácskozást igényel, ugyanazért Fejes indítványát a többi testvér és rokonegyházkerületekkel ohajja közölni azon célból, hogy az esetre, ha az ügy hivatalosan is felmerül, az ezzel szemben elfogadandó álláspontra nézve egyértelmű határozatot hozni lehessen.

Kovács Károly az elmondottak után Szentpétery javaslatát oly kiegészítéssel fogadja el, hogy az indítvány az egyházközösségek s ezek útján az egyházközösségekkel is közöltesse, a püspök pedig kéresse meg arra, hogy ha e kérdés már a közel jövőben törvényhozási tárgyalás alá kerülne, az egyházkerület képviselőit rendkívüli közgyűlésre hívja össze.

Makay János röviden csak azt kívánja megjegyezni, hogy ez egész tanácskozás pusztán feltevésen alapul s ha megtörténne, a mi hasonló jogosultsággal feltehető, hogy püspökeinket a főrendi házba meghívni nem is akarják, ez az egész vita tárgyalamáná lesz, sőt neveltségessé törpül. Különben az esetre, ha az egyszerű napirend nem fogadtatnék el, szavazatával Kovács Károly nézetét támogatja.

Mocsary Lajos feltétlenül elfogadja Fejes indítványát, mert azon nézetben van, hogy egyházfőinknek a főrendi házba leendő bevitelére ez idő szerint csak oly módon lehetséges, mely a jogegyenlőségnek csupán látszatával s nem lényegével dicsőkedhetne, melyért a bár távolabbi, de százados nehézküldelmek egyedül érzélt, vallásos intézményeink függetlenségét kockáztatni nem hajlandó. Szemben azokkal, kik e kérdésnek napirendre hozatalát helytelenítik, a vitát elzártságos tárgyalamán, időszertülnenek jeleztek, ellenkező meggyőződésben van. A ki figyelmelemmel kíséri az eseményeket, a kormánykörök vezérferfiát, az tisztában lehet egy ilyen országos érdekű akár hírlap útján, akár szónoklatban tett célzatos köz-

Ugyanaz a hideg márvány szépség, ugyanaz a hideg, büszke tekintet, sőt még hidegebb, még büszkébb. Móríc zavarba jött s mintha lábai legyökereztek volna, megállott, — szólni akart, de meglepetésében nem talált szavakat. A grófné élénken, haragtól égő szemekkel tekintett a látogatóra.

— Uram! — mondá kemény hangon — ha nem oly időket élünk, melyben a kellemetlen meglepetések megszólva napirenden vannak s ezekre minden pillanatban készen lehetünk, legelőször is azt kérdezném öntől, minek köszönhetem e látogatást?

— Eljöttem. — válaszolt a kapitány — eljöttem, mert látni akartam kegyedet még egyszer Adél. Én Móríc vagyok.

— Ah! ön igenis vakmerő Móríc ur! Engem D. grófnénak neveznek. S önt személyesen ismerni nincs szerencsém.

— Ertem, ily bizalmas megszólításra nincs jogom, mert hiszen kegyed nem is akarja többé ismerni a szegény festészt. — Hanem megenged egy kérdést?

— Beszélhet, de választ ne várjon. — válaszolt a kapitány.

— Asszonyom perezeim ez életben megszámlálvák, a végső óra közel van, meghallatok ma vagy holnap. Mielőtt örökre búcsút vennék, bizonyost akarok tudni egy dologról. Igaz e, hogy kegyed szabadon, szívesi kényszerítés nélkül nyújtá kezét D. grófnak?

— Igen!

— Igaz e, hogy alig néhány napra távozásom után úgy nyilatkozott atyja előtt, hogy gyűlöletnél egyebet nem igen érez irántam?

— Igen!

— Akkor asszonyom kénytelen vagyok kinyilatkoztatni, miszerint kegyed egyike a legkitanultabb színésznők, helyesebben komédiánsnőknek.

— Remélem, nem téveszt össze saját komédiánsnőjével, kinek karjai közt találta fel aztán a teljes boldogságot.

— Hogyan? mit akar ezzel mondani?

— Uram! megálljon, most már én kérdezek öntől valamit: mily nevet adna ön azon férfinak, ki — bírvá egy fiatal leány szerelmét, annak egyik nap örök hűséget eskuszik csak azért, hogy két nap múlva elszökjék egy színésznővel.

lemény komolyságával. A kormányelnök nagyváradi beszéde s a félhivatalos közlemények után nem zárkozhatunk el azon kérdés megvitatásától, hogy minő magatartást kövesszen protestáns egyházunk azon esetben, ha a főrendi házban a trónbeszédben is jelzett átalakítása törvényhozásilag ügyvitelnek keresztül, hogy abban püspökeink és főgondnokaink is székelt kapjanak. Számot kell vetnünk ama helyzet ránk sulyosodó következményeivel, hogy a kormány oly többséggel rendelkezik, mely egy ilyen törvényt is Tisza Kálmán akarhatja szerinti alakban fog megszavazni. Nem helyes, ha mint gyermek eltakarva szemünket, mert nem látunk, azt hitetjük el magunkkal, hogy nincs veszély. Igen is, püspökeinknek a főrendi házba leendő vitelére alapjából fogja kiforgatni egyházi alkotmányunk egész szervezetét, ha megtűrjük, hogy e részben rólunk, nélkülünk hozassék egy olyan határozat, mely elé annál jogosultabb aggodalommal tekinthetünk, mert ha e részben komoly az elhatározás oda fön — is min egyébiránt nem kételkedhetünk — úgy már eddig nem megkérdetettünk kellett volna. Azon módra nézve már, melyek e kérdés a kormány által megoldatni céloztatnék, lehetnek eltérők e vélemények: szónok, míg a jogegyenlőség feltételül alkalmazva nincs, míg közművelődési intézményeink a tanulmányi alaptól jogos arányban nem segélyeztetnek, addig püspökeink főrendi minőségét veszedelmesnek látja azért, mert ottani jelenlétük a kormány javaslatának egyházunk részéről elfogadását fogja bizonyítani még akkor is, ha szavazatukat azoktól megvonják. — Eltekintve még a politikai és egyházi működés összeférhetlenségétől, nemkicsinyelhető veszélyt lát abban is, hogy egyházunk püspökeit, mint a főrendi ház tagjait képtelen oly fizetésben reszesíteni, melyre méltóságuk megővése céljából szükségülvön s így elkellene túrnunk vagy azt, hogy midőn tanácskozni mennek, a katolikus egyházfejedelmek fényes fogatai hintsék be-talárjukat porral-sárral az idő szerint, vagy azt, hogy a kormány által kitaratva, a vagyon és gazdagság képviselőivel szemben fizetett szavazóknak tekintessenek.

Az indítványozó zárbeszéde után, melyben a feletti sajnálatának ad kifejezést, hogy ily nagy horderejű ügyben, habár rendes körülmények között erre több alkalom alig leend, egyértelmű megállapodásra jutni nem lehetett, határozati javaslatát, esk a Kovács Károly indítványa ellenében tartván fenn — visszaveszi. — E kijelentés után Mocsary indítványára a közgyűlés határozatilag kimondotta, miszerint: „Tekintettel azon eshetőségre, hogy a protestáns püspököknek az újból szervezendő felsőházban ülési és szavazati jog adathatik: egyházkerületünk elvárja, miszerint a kormány e részben, az érdekeltek körök előleges meghallgatása nélkül, törvényhozási intézkedést kezdeményezni nem fog; ehhez hasonló határozat hozatala végett pedig úgy az ág, mint helyi, hitvallásu egyházkerületek megke estetnek.

Végül még a második és harmadik közeledről kell megemlékeznünk, melyeken már „megfogyva de nem megtörve vettünk részt.“ (22-ikén 160. 23-ikén 62.) A pohárköszöntések sorát Szentpétery Sámuel nyitotta meg éltetve Gömörmegyét s ennek kíséretében férfit Fáy Gusztáv főispánt és Szontagh Bertalan alispánt. Lükő Géza Mitrovicsot, Tóth Samu Dapsy Vilmost. Kálniczky Endre Szabó György polgármestert, Zombory G. Kun Bertalant, Nagy Pál Szentpétery Sámuel, Bornemisza László Fejes Istvánt, Baksay István az ujonnan felzentelt lelkeseket. Lengyel Endre Lovas Sámuel, Debreczenyi Gábor Lévay Józsefet, Zombory Lengyelt, Nagy Pál Konyha Józsefet, Tóth Samu Ragályi Miksát, Szinyei Gerzson Bálint Józsefet, Zombory a rimaszombati nőket, Szabó György a sárospataki főiskolai tanári kart, Debreczenyi Gábor Terhes Pálnét, Nagy Pál a Szathmáry s az ezzel rokoncsaládokat, Ragályi Miksa ifj. Szathmáry Pált, Szinyei Gerzson a mult kimagasló alakainak, különösen Szathmáry Györgynek emlékét stb. éltették. A helybeli gymnasium megtekintése után 24-én kísértük ki szeretett vendégeinket az indóházhoz, hol a város és egyház nevében Csider Károly mondott „Isten hozzád“-ot a távozóknak.

kegyed atyja, ki minden áron végét akarta szakítani e viszony-
nak, jónak látott engem elfogatni s mint bolondot Charentonba vitetni.

— Charentonba?! — kiálta fel megrémülve Adél.

— Igen igen! két évig válek a tébolyda lakója s e két év megtört, semmivé tett testben, lélekben.

A grófné aléva hanyatlott egy közeli székre.

— Oh oh, mily rútul elámitottak suttogó alig hallhatón.

Móríc odalépett hozzá s megragadta kezét. Belenézett azokba a szemekbe, miknek tekintete menyországa volt egykor. Belenézett hosszan, szótalanul, mintha az elveszett mennyet keresné s ime a kedves szemek szerelemről beszéltek hozzá; e nő még most is szerette őt.

— Adél! — rebege szerelemittas hangon.

Adél feltekintett.

— Igy kellett annak történni. — mondá fájdalommal — a sors munkája volt minden. Atyám sürgötett, kényszerített, balga kislelkű én, végre is engedtem, magam sem tudtam mit teszek, nőül mentem a férfiféhez, kit gyűlöltem, utáltam. Életem meg van mérgezve örökre, örök fájdalom az örök vértanuság.

— Móríc, Móríc szánj engem, de ne vess meg. Én csak téged szeretlek, téged foglak szeretni a sorig.

— Késő! — szakítá felbe a festész. — Te más neje vagy. Isten veled, mi nem látjuk többé egymást.

S e szavakkal kilépett a teremből, sietve hagyta oda a grófi palotát, hova többé vissza nem térhetett; de miért is tért volna, miért érdekelné őt többé valami.

Ime a mint a Versaillesiek bombái s gránátjaitól összerombolt utcán haladna végig, egy helyen egy iszonyuan megesekített emberi hullába botlott.

Rátekintett s ki irhatja le meglepetését. A hullában Adél apját, boldogsága gyilkosát ismerte fel.

Itt érte hát el a végzet, a kérélhetetlen nemezis.

Elfordult, nem nézhette tovább.

Sietve ment hova a forradalom szava hívta, hol társai harszoltak, a Bastille térre.

Sejtelve valósult, Adél csakugyan nem látta többé; ott a torlaszok tetején találta egy halálhozó golyó.

Meghívás.

A rimaszombati iparos egylet önképző- és segély egylete ma (vasárnap) d. u. 2 órakor a városbáza tanástermében rendkívüli közgyűlést tart azon czélból, hogy a Budapesten 1885. évben rendezendő országos munkás kiállításban a helybeli iparos segédek részvétele eszközölhető legyen.

E közgyűlésre egyletünk alapító, pártoló tagjait, nemkülönben az érdeklődő s különösen az iparos közönséget tiszteletteljesen meghívom.

Rimaszombatban, 1884. évi október hó 5-én.

Rábely Miklós, s. k. egyleti elnök.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Lapunk jelen számával új évfolyamot kezdünk, minek folytán tisztelettel felhívjuk azon olvasóinkat, kik a multra lapunk árát be nem küldötték, a hátralékos összeg mielőbbi beküldésére s a többieket az előfizetés megújítására. Az előfizetési pénzek legkönnyebben postautalványon a kiadóhivatalba (Rimaszombat, Losonczy utca 24-ik szám alá) küldendők.

Kinevezés. A rimaszombati kir. törvényszékhez alügyész-szé Sztanislavszky Adolf neveztetett ki.

Hymen. Brones Margit kísasszonyt, Brones István földbirtokos kedves és bájos leányát a napokban jegyezte el városunk egyik köztisztviselőjének és szeretetben álló orvosának, dr. Löcherer Tamás.

Hálaadó isteni tisztelet tartatott e hó 4-én d. e. 10 ó. a helybeli róm. bath. templomban királyunk neve napja alkalmából. A szertartást Mészáros Bálint lelkész ur nagy segédlettel végezte. Jelen voltak a hivatalos körök tagjai, a katonaság és tiszti kara díszben, s a közönségből számosan.

Sajtóhiba esuzott be a lapunk mult számában második helyen megjelent közlemény 12 ik sorába, hol a „hibás“ helyett hibátlan értendő, mit azonban a továbbiak értelme kétségtelenné tesz. Sokkal nagyobb az, hogy a mult egyházközségi közgyűlés alkalmával tartott közbeszéd gazdasszonyainak sorából dr. Szabó Samuné és ifj. Varga Józsefné urhölgyek nevei is kimaradtak, mit annál nagyobb örömmel igazítottunk helyre, illetőleg pótolunk ki, mert hiszen az illetők azok közé tartoztak és tartoznak, kik éjtelmet egygyé tettek, hogy ez alkalommal „mindenek ékesen és jó renddel történjenek.“

Nagy tűz volt — a mint a hír beszéli — Jolsván e hó 1-ső napján s állítólag a honvéd kaszárnya is áldozatul esett volna. — Mi azonban még megerősítésre vár.

A nemzetközi lovarda — cirkus. — mely legközelebb Kassán ötvennél több előadást tartott a legjobb sikerrel, e héten itt is megkezdte előadásait legjobb híru művészeivel kitünően idomított lovaival. Műsora a magasabb műlovaslás, lövészet, testi erőgyakorlat — gimnastika — és némajáték-művészet — pantomímia — körében mozog. A lovarhelyiséget Eckstein Piesko a buzapiácra úgy építette fel, hogy az előadásokat látogató közönség a hidegtől óva legyen. (Beküldött.)

Az éjjeli holdfogyatkozást, mely egyike volt a legkritikábbnak, várva-vártuk, de hasztalan, mert szombatra virradóra beborult az ég s jótékony eső áztatja még most is határainkat, így a természet e nagyszerűségében nem gyönyörködhetünk.

Az építő iparosok téli tanfolyama. Az állami közép ipartanodában a télen szünetelő építő iparosok, közművesek, ácsok és kőfaragók számára rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján fog megnyitást. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől márczius hó végéig tart. E tanfolyamon az illető iparosok rendszeres szakképzést s annak sikeres bevégezése után végvizsgát nyerne. Tanulóik felvételnek a 14-ik életévet betöltött azon közműves-, ács- és kőfaragó segédek, a kik folyékonyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratás az intézet helyiségében (VIII. kerület, Bodza utca 8. sz.) október hó 15-ik napján kezdődnek és e hó végéig tartanak.

Közgazdaság.

A kisebb méhésztelepek berendezése.

(Vége.)

Az alsó polcz 50 emnyire levén a föld színétől, a békák, gyíkok, kigyók a röpnyukakat nem érik fel oly könnyen és nem fognak a méhekben oly pusztítást tenni. De azért is, hogy a kezelések könnyebb legyen. A méhészt ne legyen kénytelen guggolni.

Három sor levén egymás felett, kevés költségtöbblettel, másfél annyi méhet helyezhetünk el, mint különben.

A harmadik sor számára egy méter magas tért hagyunk, hogy könnyen hozzáférni lehessen. Három kaptárt egymás fölé számítván, a méhes belmagassága 310 em. leend s ekkor megfér benne 56 törzs.

Ha azonban csak két sorban akarjuk a kaptárokat egymás felett, akkor 80 emrel alacsonyabb, vagyis 230 em. leend. Ez esetben megfér benne 38 törzs. A kelet felől való vége a méhesnek úgy legyen szerkesztve, hogy az alsó sorban ott is megférjen 4 kaptár; a felső sorban két oldalt egy kaptár; középet pedig egy ablak, mely belülről fatáblákkal (spalet) zárható legyen. Szintén a belső ajtó üveges legyen. Így azután meglesz a kellő világosság, hogy bent dolgozhassunk. Nyárára pedig az üvegtáblák helyett mind ajtót, mind az ablakokat szunyoghálókkal láthatjuk el; hogy a szellőzés meg legyen, de a méhek ne jöhessenek be és munkánkban ne háborgassanak.

Az oldalfalakat rámozgatva akként osztjuk be, hogy minden kaptárnak egy-egy ablakhely jutván, két köze fallal kitöltetik vagy kettős deszkázattal bedeszkáztatik. Eppen azért kell a külső oszlopoknak olyan vastagoknak lenni, hogy kívülről s

belülről azokra deszkákat rászegezni lehessen. Közbe azután szeleska, moha vagy hamuval kitöltendő.

A méhes be is padlásoltassék; főként pedig azért, hogy azt is kitömvén, földre melegebbé tegyük.

A tető nád vagy zsúpp szalma legyen; ez legolesőbb. Faluk könnyen hozzá lehet jutni; bármely falusi mesterember meg tudja csinálni, s mindamellett jó melegtartó és ha eső esik rá, nem kopog s ez által nem izgatja fel a méheket.

A tető oly lapos és széles legyen, hogy a kaptárokon kívül mintegy 30 emnyire nyuljon ki a csepegő; szélessége tehát 360 em. legyen.

Azonban tudva azt, hogy csak 100 frt áll rendelkezésünkre, korántsem szabad, hogy a méhest mindjárt kezdetben tökéletesen felépítsük. Elég lesz az első évben az oszlopokat felállítani s azokra a tetőt felrakatni. Faluk az oszlopokat, valamint egyéb erdei fát és fedő anyagot is ócsón megkaphatjuk; s ha hozzá egy faragóféle jó emberünk akad, magunk is hozzájárulunk, 30 frtból kiáll az egész; természetesen az oldal-falak, ajtó, padlás azok elmaradnak. Földre azután, a hogy lehet becsináljuk, hogy méheink a szelek és hideg ellen védve legyenek. Egyelőre tehát ezen téli munkánk csak odáig terjed, hogy a méhesnek mintegy vizát elkészítsük. Tavaszra leszünk 5 kas méhet 8 frtjával, az 40 frt. A megmaradt 30 frtból pedig szerzünk méhészkönyveket s a legszükségesebb eszközöket. Hozzatuk egy mintá kaptárt is Kolozsvárról Bodor László kir. ügyésztől, mely a szállítási költséggel együtt belekerül 3 frtba. Vagy egy általam javított Bodor-féle álló s egy Dömötör-féle fekvő kaptárt, melyek Dömötör Ferenc asztalos mester készít Budapesten, Mária-utca 11. sz. a. 3 frt 50 kr-jával. Ezen mintá után magunk iparkodunk készíteni még vagy 9 kaptárt, mely szintén belekerül 18 frtba, összesen 100 frt.

Az magmék vásárlására nagyon jó lesz egy gyakorlott méhészt felkérni. Vagy ha ilyen jó emberünk nem lenne, akkor a kiválasztásnál főként a nép-sokaságára és élénkségére legyünk ügyelvek. Mert tavasszal vásárolván be a magmehéket, ha azok népesek és élénkek, akkor biztosra vehetjük, hogy azok jó állapotban vannak. A kezdő mindenesetre tavasszal vásároljon magmehéket, mert habár ősszel ócsóbban veheti is meg azokat, mégis az azért hátrányosabb, mert a kiválasztás sokkal nehezebben megy. Mert ha csak az eladó maga meg nem mondja melyik az első, melyik a második raj, soha sem tudjuk, nem választunk-e olyan kas méhet, a melynek öreg anyja van. Olyat választván, habár sok méze is van, még sem biztos annak kitelelése. De habár a legjobban választotta is ki a kezdő magnak való törzseket, még a kiteleltetés nehézségeivel kellett volna előbb megküzdeni, bizonytalan, hogy tavaszra nem e lettek az arányosan megmaradt magmehéink nagyobb árúak, mintha azokat tavaszal vettük volna.

Öt törzsszel kezdvén meg a méhészkedést, ha lassan, de biztosan haladunk, méhtörzseink száma csakhamar meg fog szaporodni. Közönséges években minden magméh után egy raj a számítható; ugy a harmadik évre már teljén lehet méhesünk. Egy rajt fogadva csak el, minthogy ezek igen erősek lesznek, méze is számítható.

Három év múlva a rendes állomány 38 törzs már meg lehet; de az nem határoz, 3 vagy 4 év alatt jutunk-e oda. Ha tehát már oda jutottunk, hogy még van a kívánt állomány, tovább nem szaporítunk, hanem azokat megtartván, jövedelmünket a rajokból vagy mézből megkapjuk. Számítsunk a 38 törzs után csak 20 rajt; ha azt eladják 4—5 frtjával, évi jövedelmünk a befektetett tőkével egyenlő, 100 frtot teend. Igaz, hogy nem ezekre megy méhésztünk jövedelme, de a befektetett tőkéhez mérve az oly nagy, hogy semmiféle iparág sem ad ahoz arányos jövedelmet. A félig-meddig felállított méhest mindjárt az első jövedelemből tökéletesen felépítsük s lássuk el a szükségesekkel. Lássuk el vályog vagy deszkafalakkal, ugy-szintén ajtó és ablakokkal is. Epen azért ne annyira a törzsek szaporodásán, mint inkább jövedelemszerzésén iparkodjunk, kevesebb rajt, több mézet gyűjtessünk.

Ha azonban ezen 38 törzsré való méhest a kezdetben nagyra tartanánk, lehet azt egyoldálúvá és féltetőre építenünk. Ez esetben csak 16 törzs fér meg benne. Vagy ha három póczot helyezünk egymás fölé, akkor 24 törzs.

Méhesünk készen levén, az elejét ültessük be árnyékok tartó fákkal. A méhek az árnyas helyet nagyon szeretvén, gondoskodásunkat annál szorgalmasabb munkálkodásukkal fogják jutalmazni.

A méhes elé 2 m. távolságra a méhesel párhuzamosan az első sort, a második sort 6 méternyire, a harmadik sort 10 méternyire. A sorban a fák szintén 4 méternyire legyenek; és pedig úgy, hogy az első és harmadik sor fái épen egymás irányában legyenek, a második sor fái azonban közbe a négy közé középre. Ezen fákat azonban oly magasra kell fölnyesni, hogy azok között a méhek könnyen kirepülhessenek és az ágba bele ne üdüljenek.

Az éjszak felől levő méhek védelmére pedig vagy egy falat húzassunk nyugat-éjszak felől, vagy pedig a méhestől 5—6 méternyire két-három sorban fák s alajok cserjéket ültessünk.

A méhes eleje mindig tiszta legyen, hogy ott a méheknek különféle ellenségei ne találjanak bújóhelyet, viszont rajzás idejében, vagy pedig ha az anya párosodásra kirepül és leesik, azt a tiszta földön könnyen megláthatassuk.

A méhésztetnek mikénti gyakorlására nézve ott vannak méhészkönyveink; azok tanulmányozása által majd eligazodhatunk; de mindenek felett a praxis az, mely azután tökéletes méhészmesterré neveli a kezdőket is. **Dömötör László.**

CSARNOK.

Murány várának fekvése s ennek egyes történeti leírása.

Irta: Tóth Ferenc

II.

A nánai vár agg diófű alatt másnap reggel egy szomoru és mégis boldog óra telt el: a búcsú órája.

Pető és Boriska az első bizalmas beszélgetés közben első esőket, gyűrűt és könnyűt cseréltek.

Oly szép és ifju volt mind a kettő; esupa élet, esupa tűz, lángoló egymás iránti szeretettől. S a kornak egyetlen rögeszméje elég volt, hogy sziveket eltávolítsa, elválassza ta-

lán örökre. S ók még csak nem is zúgolódtak az ellen; természetesnek tartá mindkettő. Petőnek egy darab pergamennel gazdagabban kellett hazatérnie, melyre aranyos betűkkel legyen írva az, mi szívében régen volt s melyet a harez homlokára írt: hogy hazáját szereti, hogy szíve, lelke nemes.

S ime amott vágja a léget Pető lovag forgója; itt az agg diófűk alatt lobog Boriska könyvtől azott kendője, a két szív együtt érez, együtt dobog s ez érzelem messze űzi őket egymástól.

— Ó nagyságos asszonyaim, sok ilyen ambíció van az emberi életben. Hány szívet választott el egymástól és hányat tett boldogtalanná egy-egy ily feltétel, mely a böles előtt csak vanitatum vanitas, haszontalanságok haszontalansága.

Pető Budára ért s bemutatá ajánló levelét Verbőczynek.

— Ocsém — mondá a böles ur, azt elolvastam — itt sok szép van írva felőled. Azonban egy kis nehézség van a dologban. A török egy idő óta mocezzanni sem mer; a békeség pedig nem igen alkalmas a sors ugrásaira; itt csak lassacskán lehet haladnunk. Azonban mellettünk maradsz s ha háboru talál lenni, résen fogsz állani, addig pedig haladunk a esigauton. Tudsz-e szépen írni?

Ez a kérdés, nagyságos asszonyaim akkor tájban a máinál egy kissé nevezetesebb volt. A könyvnyomtatás még nem igen volt divatban, írni pedig, kivált szépen írni ezredik ember sem tudott.

Adjon pergament s tollat kegyelmed, s megmutatom, mennyire tudok írni, mond nem minden dicsekvés nélkül Pető diák.

Az öreg ur asztalhoz ülteté új íródiákját, s ez egy rövid félóra alatt olyan gyönyörű sor betűt írt aranyos és kékveres kezdő betűkkel s nyomtatott írással, hogy e mai napon nyomtatni sem tudnak ahoz hasonlót.

Praestanter excellentissime! kiállt az öreg ur elragadtatva. Benned emberemre akadtam. Te vagy egyedül arra születve, hogy a „Magyar Hármass törvénykönyvet,“ az én fáradsággal összeállított munkámat, ő felsége a király számára pompásan leird. . . Örülj fiu! Ez egy érdemed, ha addig más uton hozzá nem juthatnál, megszerzi számodra a nemességet. Pető arcán öröm villant fel.

— Még ma hozzá fogok! — mond — hol van a másolui való?

Verbőczy uram örülni látszott ez ifju tűznek. Szobát és írószközöket adott új íródiákjának, s nem sokára elébe rakta a leirandót is.

Szegény Pető arcán akkor savanyu volt a mosolygás. A leirandó könyv az ő gondos írása szerint bizonyosan készen lesz tiz—tizenkét esztendő alatt! No, de a késő reménység is jobb a semmiel, s Verbőczy uram megígérte, hogy minden kedvező esetre gondja lesz reá.

Pető diák vette a kalamárist, s nem gondolva semmit a világ külső zajával, — csak írt, csak írt. . .

Néhány év letelt már s szegény Pető diák még egyre az asztal mellett görnyedt. A szép fehér pergamen levelek gyönyörű piktúrákkal és szabályos betűkkel napról-napra éjreljre teltek ugyan, de mégis csak lassan halad a vége felé.

Elvégre mutatkozott egynémű kilátás a becsületes háborura is.

Bakács Tamás uram a kardinális, Rómából a pápaság helyett engedelmet hozott kereszties háboru hírdetésre, s bár mint ellenzék az urak, tartván a gonosz kimeneteltől, végre csakugyan ki lett az hírdete.

Vezérül egy újdonsült nemest, a székely Dózsa Györgyöt neveztek ki, miután más nem akadt reá.

Verbőczy örömmel hozá meg e hírt Petőnek.

— No ocsém tedd te a kalamust és csak kardra! nem vagyok olyan magamnak való ember, hogy visszatartsalak onnan, hol hamarabb czélhoz juthatsz. De egyet megígérsek neked. Visszatérve, e gyönyörűen kezdett munkát üres napjaidban még kastélyodban is befejezed; mert ennek ugyan folytatója ez idő szerint széles Magyarországon nincs.

Verbőczy uram sok jó tanácsal látta el Petőt, s ez elő is vette régi jó kardját; karjaiban még elég erőt érzett, hogy annak becsületet szeressen.

Midőn Dózsa táborába ért, ott már fenekestől fel volt forgatva minden. A kereszties háboruról szó sem volt többé; annál több az urak jószágainak felosztásáról. Megkísérlette egyet szónokolni a „nagy botu Lőrincz“ ellen, de beszédét végig sem várták; reá kiáltották, hogy úr! mi akkor a legveszedelmebb nevezet volt, lerántották szónokló helyéről s verbe fagyva hagyták ott a földön.

Még azon éjjel felgyújtották s kirabolták a pesti s ujbudai majorokat.

Pető éjnek idején alig tudott Verbőczyhez a várba felvászorogni.

Itt pedig még egy rémitőbb hír fogadta; fáradságos több évi munkáját a fellázadt keresztiesek ezen majorban, hol esetleg felezítették volt — elégették.

— Már ocsém — ugy mond — azt nem kívánhatom,

hogy több évi fáradságos munkádat újra kezd. Ennél valami jobbat gondoltam. Epen sürgető rendelet megy az erdélyi vajda Zápolyához. Ezt reád bizom, s ha valami jó szolgálatot tehetnél, ajánló levelet írok melletted, a vajda nagy factotum, bizonyosan alkalmazni fog, ha lehet.

Pető diák ment és jött.

A vajda őszintén megírta Verbőczynek, hogy bár az ifju tetszik neki, ily veszedelmes körülmények között nem kívánhatja, hogy egy második Dózsa teremtisen. Parasztok ellen sült parasztot, ki még eszes, söt vitéz is, ezuttal nem alkalmazhat. E válasz felett jobban busult Verbőczy mint Pető diák.

Utjában elég alkalma volt a paraszthadak gazdálkodásának nyomaikat látni, de Zápolya táborában azt is látta, hogy bannak az elfogottakkal, s a fel sem kelt ártatlanokkal is.

Ily háboruban egyik félen sem tartotta dicsőségének érdemet szerzeni.

— Soha se busuljon rajta kegyelmed nagyuram, mond. Visszatérek előbbi munkámhoz. Most már jóval gyorsabban rakom a betűket, szaporán dolgozva, négy—öt év aiatl czélhoz érek, s legalább tisztességes uton.

Verbőczy bámulni kezdte az ifju lélekerejét, s ha zsebében nemes diploma lett volna, azonnal általadta volna neki.

Szegény Pető diák újra hozzáfogott a szomoru munkához, s csak írt éjjel nappal, nem gondolva a paraszt haddal, Dózsa tüzes trónusával, a rosz győzelem felett diadalt ülő urak fényes ünnepeivel. (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

A Rimaszombati, 1884. évi szeptember hó 15-én tartott gömörmezei megyebizottsági közgyűlésének jegyzőkönyvi kivonata.

5095. sz. — A m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszteriumnak folyó évi május hó 26-án 23472. sz. a. kelt rendelete a Rimaszombati felállított s a folyó év őszén megnyitandó földmives iskola beépítése érdekében, melyben szegénysorsu tanulók felvételése céljából, alapítvány létesítésére hívja fel törvényhatóságunkat.

8530. sz. — Ezzel összefüggőleg tárgyaltott Farkas Ábrahám, a gömörmezei gazdasági egyesület elnöke által, szabályszerűleg beadott következő indítványa:

„Mondja ki Gömör- s Kishont t. e. megye bizottmánya, miszerint a f. év őszén megnyitandó rimaszombati földmives iskolában, tekintettel a megye 5 járására egyenként 150 frtjával öt alapítványi helyet szervez.”

Öszinte örömmel értesül törvényhatóságunk, a Rimaszombati városban felállított földmives iskolának már a f. év őszén bekövetkezendő megnyitására és teljes tudatában azon üdvös befolyásnak, a melyet ezen intézet a felvidék, különösen pedig megyénk gazdaságának emelésére, a gazdasági ismeretek szélesebb körbeni terjesztése, kisebb birtokok kezelésére szükséges gazdák gyakorlati kiképzése és nevelése által — van hivatva gyakorolni, el nem mulaszthatja ezen alkalmat, hogy a m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszteriumnak azon, gazdasági viszonyaink által indokolt és a felvidék érdekében eléggé alig méltányolható, — de nemzetgazdasági szempontból is érezhető szükségét pótló hazafias intézkedésért: hogy ezen gazdasági iskola felállítását épen megyénk kebelében határozta el, ismételve is őszinte hálas köszönetünknek kifejezést adjunk.

Az üdvös eredmény elérését, az intézmény hazafias célzatának biztosítását főképen abban kíván, hogy az intézet az első években, kivált megyei növendékekkel népesítsék be s belépésre alapítványi helyek felállítását által, épen a szegényebb sorsu földmives gazdák fiai ösztönöztesse, törvényhatóságunk maga részéről is hozzájárul céljának anyagi támogatásához s a rendelkezése alatt álló magtári alapítványi kamatainak terhére 6 évre kiterjedőleg — egyenként évi 150 frtjával két növendék számára alapítványi helyet állít. És ezen elhatározásáról a m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszteriumot az alapítványi levelek kiállítására végett feliratilag, ugyancsak az intézet igazgatóságát megfelelő intézkedés céljából végzésileg értesíti.

Egyidejűleg e megye területén levő rendezett tanácsú városoknak különösen figyelmébe és hazafias buzgalomába ajánljuk, hogy saját ifjainak jövője és gazdasági kiképzetése érdekében Rimaszombati rendezett tanácsú város három növendék számára tett nemes alapítványának példájára legalább egy-egy évi 150 frtos alapítványi helyet állítsanak.

Járásbeli szbirák egyszersmind felhívhatják, hogy ezen intézet érdekében hatóságaik területén a tehetősebb földbirtokosokat hasonló alapítványok tételére teljes buzgalommal megnyerni hazafias kötelességüknek ismerjék.

Eljárásuk eredményéről pedig jelentéseiket 30 nap alatt az alispánnak további megteendő intézkedések végett beadni el ne mulasszák.

Az alapítványi helyek sürgős betöltésére az intézetnek már a folyó évi november hó 1-én bekövetkezendő megnyitása folytán szükséges lévén, e végből a pályázat már ez alkalmattal megnyitottik.

Felhívhatunk ennél fogva mindazokat, kik a földmives iskolába belépni és törvényhatóságunk részéről alapított alapítványi helyet elnyerni kívánják, hogy e végből az alább felsorolandó okmányokkal és bizonyítványokkal szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi október hó 20-áig Rimaszombati az alispáni hivatalhoz beadni el ne mulasszák.

Hiteles bizonyítvánnyal igazolandó a pályázó részéről:

- 1) Gömör- s Kishont t. e. megyebeli illetőség és állandó lakás.
- 2) Betöltött 17 éves életkor — keresztlevéllel.
- 3) Erős, egészséges testalkat — megyei tisztí orvosi bizonyítvánnyal.
- 4) Iskolai és községi bizonyítvány által igazolandó jó erkölcsi viselet.
- 5) Hogy a folyamodó nyelvtanilag helyesen írni, folyékonyan olvasni és a négy alapműveletekkel számolni tud.

A pályázati kérvények a fent kitűzött határidőig annyival inkább benyújtandók, mivel a később beadott folyamodások figyelembe vételni nem fognak.

Ezen pályázat járásbeli szbirák és városi polgármesterek útján szabályszerűleg közhírré tételni, valamint a megyében megjelenő két lapban hirdetésményileg közöltetni rendeltetik. Kelt mint fent. Jegyzette és kiadta:

Bornemisza László, t. főjegyző.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Nyilttér. *)

Egy orvos, a ki magán tesz kísérletet. Dr. Berey Imbergi (Alsó-Ausztria) gyakorló orvos, a Brandt R. gyógyszerész svajzi labdaesával eszközölt kísérletéről következők írja: „A svajzi labdaesókat, melyeket ön hozzám küldött s a melyekkel először is önmagamon tettem kísérletet, a legjobb hatású szernek találtam.” — Brandt R. svajzi labdaesái a magyarországi gyógyszerárakban egy dobozzal 70 kr-ért kaphatók. Ügyelni kell, hogy minden doboz címlapján meg van-e fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

212/1884. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíró 2003. számú végzése által Lu-

kács Géza végrehajtó javára özv. Danes Gyuláné s társa ellen 720 frt tőke, s jár. követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 972 frtra becsült házi butorok, takarékegyeleti részvény és egyéb ingókból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek a 2003. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Rimaszombati, özv. Danes Gyuláné lakásán leendő eszközölésére 1884. évi október hó 15-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahoz a veenni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a legelőbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Kelt Rimaszombati, 1884. évi szeptember hó 30-ik napján. Draskovits, kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetmény.

Kiskoru Mogyoróssy Bertalannak rimaszombati határbeli tagosított ingatlan birtoka, mely 2000 négyszögöl belsőséget, 1848 négyszögöl rétet és 6342 négyszögöl szántóföldet foglal magában örökáron eladó, esetleg 1885. évi április 1-től 3—6 évre hasznosbérbe kiadó. A feltételek Baloghy Endre rimaszombati ügyvédnél megtudhatók.

Rimaszombati, 1884. szeptember 10.

3—3 Baloghy Endre.

Hirdetmény.

2192. sz. — A roznói járás területén levő s a rédovai iskola-alap tulajdonát képező 57 hold területen létező fa f. évi október hó 20. esetleg november 17-én nyilvános árverésen fog a hely színén Rédova köz-ögbene ladatni, mihez a vevők ezennel meghivatnak. Az árverési feltételek alulírottal bármikor megtekinthetők. Roznyó. 1884. szeptember hó 27-én.

1—3 Kubinyi Géza, szolgabíró.

MAJOROSY RUDOLF,

férfi-ruha készítő

Rimaszombati, Temető-utca 4. sz. I. emelet.

Alulírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az őszi évadra a legújabb divatu kelmékkel gazdagon felszereltem

férfi-szabó üzletemet.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik jó kelméből, divatszertű és tartós öltözetet óhajtanak jutányos áron, szerencsétlenségük megrendeléseikkel. — Ugyanott mindenféle kész férfi- és gyermekruha is kapható.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rimaszombati, 1883. szeptember 18.

MAJOROSY RUDOLF,

férfi-ruha készítő.

3—*

Előfizetési felhívás

a KÉPES CSALÁDI LAPOK

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

Felelős szerkesztő: Komócsy Lajos.

Lapunk — társai között legnagyobb elterjedésnek örvendő — immár hetedik évtolyamat éli. Miatán kívánatra mindenkinél küldünk mutatószámot s egészen tájékozott előfizetési felhívást, e helyen csak röviden emlékeztünk meg a közkeveltségnek örvendő lapról. — A „Képes Családi Lapok“ három ivnyi tartalommal jelen meg a legdiszesebb kiállításban, szép, fényes, színes borítékban. — Minden szám sok művészi kivitelű képet hoz. A föl lapban vannak eredeti s a külföld legnagyobb íróitól fordított rövidebb regények, elbeszélések, rajzok, életképek, humoreszkek; eredeti s más költemények, heti tárcák, ismertető tudományos cikkek, a főváros, vidék s külföld valogatott, fontos hírei; az irodalom és művészet körében felmerülő minden mozzanat. — Minden számhoz egy ivnyi külön regénymelléklet könyvalakban. — Humor-rovat leggyakrabban képekkel. Havonként „Nővilág“ című divatlap számtalan képpel, szabásrajzzal stb. is jár ingyenes mellékletkép. A boríték telva a komoly s tréfás talányok minden fájával. A talányfejtők között gyönyörű olajnyomatú képek (disz aranykeretben), regények stb. sorsoltatnak ki. A folyó évnegyedben külön regény-mellékletkép „Scarpa Rachel“ kitűnő, eszelekvénygazdag, érdekfeszítő regényt adjuk. Mutatószámot a kiadó kívánatra bárkinek küld bérmentve.

Előfizetési ár: Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr. MÉHNER VILMOS kiadóhivatala: Budapest, papnövelde-utca 8. szám alatt.

Egy 2—3 gymnasiumi osztályt végzett, 13—14 éves, jó családból származott ifjú tanonczul azonnal felvétetik Jerem Viktor vegyeskereskedésében Kókován. — A feltételek iránt értekezhetni ugyanott.

Oltványok, cserjék és diszfák.

Alulírott tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy a városi gyümölcsfa iskolában a folyó évi őszi időnyre 1000 db 18 legjobb válfajú nyári, őszi és téli gyümölcsöt termő almafa eladó 100 dbja 25 frttól 40 frtig. Az oltványok háromszor vannak átültetve s így szép, gazdag, dus gyökerű példányokban kaphatók.

Ezenkívül van 1000 db eperfa-magonez, 100 db 8 frttól 12 frtig, valamint szép magas, erőteljes gömbkoronával ellátott és vörös virágú oltott akácok, melynek dbja 40 krtól 80 krig nálam bármikor megszerezhetők.

Végül felhívom még a mélyen tisztelt közönség figyelmét, hogy nálam bármikor alkalomra mindenféle alakú és nagyságu esokrok és koszorúk a meghatározott időre pontosan elkészítetnek és legjutányosabban számítva mindenkor megrendelhetők.

Rimaszombati, 1884. szept. 25.

Wikonkal Henrik,

városi műkertész.

2—*

A t. c. magyar olvasó közönséghez?

Tisztelettel értesítjük a t. cz. magyar olvasó közönséget, hogy „Gondülő“ ezimén új szépirodalmi hetilap jelent meg kiadásunkban, melyre vonatkozva megismertetjük következő programunkat:

Távol tartva magunkat minden pártoskodástól, azt a földadatot tűztük magunk elé, hogy lapunkat a legszigorubb erkölcsi elvek szerint szerkesztjük, úgy hogy azt minden anya bátran adhatja serdülő leánya kezébe; a magyar irodalmat tehetségünk szerint fogjuk ápolni és nemzetünk kedvelt íróinak legjobb munkáit közöljük, különös sulyt fektetve a regényirodalomra: adni fogunk beszéleteket, költeményeket, vidámító humoreszkeket, a közművelődést előmozdító természetrajzi, földrajzi-, ország- és népismereti vázlatokat, a kertészetet és háztartást érdeklő tanulságos közleményeket, azonkívül tekintettel leszünk a jelesebb külföldi regényekre is.

Támogatva legkiválóbb íróink által, minden törekvésünket oda irányozzuk, hogy lapunkat folyvást tökélyesítük és emeljük, hogy oly családi lapot nyujthassunk a hazai olvasó közönségnek, minő, tekintve a legnagyobb gondval választott dus tartalmat, a pompás kiállítását és a fölöttebb olesó árt. házában mostanig még nem jelent meg és — joggal mondhatjuk — mely a hezagot kitölteni lesz hivatva.

Első számunkat következő munkatársakkal kezdjük: P. Szathmáry Károly, Mikszáth Kálmán, Kazár Emil, Margittay Dezso stb.

A második számban érdekfeszítő, nagyobb szabásu történeti regényt kezdünk meg P. Szathmáry Károlytól e ezimén: „Szekely támad, Szekely bánja.“

A negyedik számban Mikszáth Kálmán, fiatal íróink e matadorja szokott kedélyes es megragadó modorával kisebb regényt fog közölni a fővárosi életből.

A hatodik számban nagyobb társadalmi regényt kezdünk meg Dr. Sziklay Jánostól.

Szigoruan és lelkesmeretesen tartva szem előtt programunkat az a biztos remény keesgetet minket, hogy a „Gondülő“ kedvelt olvasmányává válik minden művelt családi körben és érdemes lesz arra, hogy valóságos gondülővé legyen és valódi házi kmeset képezzen arra nézve, ki szünórájában érdekes olvasmánnyal akar foglalkozni.

Előfizetési föltételek: A „Gondülő“ szépirodalmi heti lap, megjelen minden vasárnap 3 ivnyi tartalommal, azonkívül a képes ezimlappal ellátott borítékot két oldalnyi hasznos tudni valókkal és talányokkal, a következő előfizetési árak mellett: Egy évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 1 frt.

A jutalmakat illetve is arra törekedtünk, hogy előnyt nyujthassunk t. előfizetőinknek.

Petemes áldozatok árán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy kizárólag előfizetőink számára olajnyomatú, eredeti magyar festményeket sokszorosítottunk, minek következtében minden féléves előfizetőnknek egy, az egész éveseknek pedig két képet adhatunk. E képek jól és tartósan készített, mosható arany keretben, 84 cent. agasak és 70 cent. szélesek, egészen készen a felfüggesztéshez és egy darab ára csak 2 frt. — E képek a következők: „Szent István király.“ — „Kossuth Lajos.“ — „Deák Ferencz.“ — „Petőfi Sándor.“ — „Vörösmarthy Mihály.“ Továbbá a következő életképek: „Vasárnapi mulatság falun.“ — „Czigány tanya az erdőben.“ — „Csikós élet.“ — „A puszták fia.“ Mutatószámokkal szívesen szolgálunk díjtalanul és bérmentesen, gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldányt adunk.

A t. cz. hazai olvasó közönség részéről élénk részvétellel számítva, reméljük, hogy vállalatunkat a tökély legmagasabb fokáig emelhetjük és tisztelettel kérjük hazai irodalmunk becses pártfogóit, hogy minket e hazafias vállalatunk előmozdításában tehetségük szerint pártfogolni kegyeskedjenek.

Tisztelettel

a „Gondülő“ szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapesten, belső dob-utca 14.

2—2